

Lagerstatistik för varuhandel och tjänstenärings

2013

NV0107

Innehåll

0	Allmänna uppgifter	2
0.1	Ämnesområde	2
0.2	Statistikområde	2
0.3	SOS-klassificering	2
0.4	Statistikansvarig	2
0.5	Statistikproducent	2
0.6	Uppgiftsskyldighet	2
0.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
0.8	Gallringsföreskrifter	3
0.9	EU-reglering	3
0.10	Syfte och historik	3
0.11	Statistikanvändning	3
0.12	Uppläggning och genomförande	4
0.13	Internationell rapportering	4
0.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
1	Översikt	6
1.1	Observationsstorheter	6
1.2	Statistiska målstorheter	6
1.3	Utfloeden: statistik och mikrodata	7
1.4	Dokumentation och metadata	7
2	Uppgiftsinsamling	8
2.1	Ram och ramförfarande	8
2.2	Urvalsförfarande	9
2.3	Mätinstrument	10
2.4	Insamlingsförfarande	14
2.5	Databeredning	14
3	Statistisk bearbetning och redovisning.....	15
3.1	Skattningar: antaganden och beräkningsformler	15
3.2	Redovisningsförfaranden	18
4	Slutliga observationsregister	19
4.1	Produktionsversioner	19
4.2	Arkiveringsversioner	19
4.3	Erfarenheter från senaste undersökningsomgången	19

0 Allmänna uppgifter

0.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Näringsverksamhet

0.2 Statistikområde

Statistikområde: Näringslivets struktur

0.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

0.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska Centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Pernilla Bengtsson
Telefon: 019-17 62 72
Telefax: 019-17 70 82
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska Centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Pernilla Bengtsson
Telefon: 019-17 62 72
Telefax: 019-17 70 82
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

0.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99), statistikförordningen (SFS 2001:100) och SCB:s föreskrifter (SCB-FS 2012:11).

0.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

0.8 Gallringsföreskrifter

Sparade blanketter gallras efter ett år. Observationsregister och primärdata överlämnas till Riksarkivet så snart de inte behövs i produktionen. Systemdokumentation bevaras och överlämnas till arkivet. Program och dylikt gallras när de inte längre behövs för bearbetningar.

0.9 EU-reglering

Statistiken regleras av EU, Rådets förordning (EG) nr 2223/96.

0.10 Syfte och historik

Den kortperiodiska lagerstatistiken avseende varuhandel, Svensk Näringsgrens Indelning (SNI) 45-47, introducerades i slutet på 1960-talet. Produktionen fortlöpte utan större förändringar fram till 1996. Under 1996 genomfördes ett antal större förändringar av statistiken till följd av en produktöversyn som genomförts föregående år. De mest påtagliga förändringarna berörde urval, insamling och beräkningsmetod. Under år 2000 utökades lagerstatistiken till att även omfatta vissa tjänstebranscher. Under 2002 genomfördes en ytterligare produktöversyn och som följd av denna har ytterligare förändringar av produkten genomförts under 2004. Denna gång berörde förändringarna urval och insamling. Dessutom har undersökningen av vissa tjänstebranscher fram till 2005 tillfälligt lagts på is på grund av bristande kvalitet men återtagits under 2006 med SNI 72 och 74. I och med 2009 års undersökning sker redovisningen i SNI 2007 och inte enligt SNI 2002. De tjänstebranscher som undersöks efter omläggningen till SNI 2007 är bransch 58, 62, 63 samt 69-74. Omläggningen till SNI 2007 har medfört en större andel nya företag i undersökningen än vanligt under 2009. Syftet med lagerstatistiken är att redovisa de kvartalsvisa variationerna i handels lager fördelat på branscher och varugrupper.

0.11 Statistikanvändning

Nationalräkenskaperna (SCB), Konjunkturinstitutet, Finansdepartementet.

0.12 Uppläggning och genomförande

Urvalsramen skapas i mars undersökningsåret och i anslutning till detta dras urval på cirka 2 000 företag från företagsregistret.

I anslutning till varje avslutat kalenderkvartal skickas missiv ut till uppgiftslämnarna. I missivet finns inloggningsuppgifter till webbenkäten (SIV) och uppgifter om vilka varugrupper företaget ska fördela lagervärdet på. I enkäten efterfrågas företagets lagervärde för aktuellt kvartal, i tusentalskronor, fördelat på de varugrupper som företaget handlar med alternativt totalt. Via missivet samlas även data om kontaktpersoner och andra undersökningsadministrativa uppgifter in. Insamlingen sker via webbenkät (SIV), fax, post eller telefon. Sista insändningsdatum är vanligtvis runt den 15:e i månaden efter referenskvartalets slut. Undantag görs vid fjärde kvartalet då sista insändningsdatum är den 25:e i månaden efter referenskvartalets slut. Efter detta datum går en påminnelse tillsammans med en enkät ut till de företag som inte svarat. Efter ytterligare en till två veckor påbörjas en telefonpåminnelse riktad mot betydande företag som fortfarande inte svarat. De betydande företag som inte lämnat in lageruppgifter efter påminnelse får ett anmaningsbrev om vitesföreläggande. Vitesföreläggandet går ut när företaget inte lämnat in uppgifterna efter anmaningsbrevet.

Inskickade enkäter och telefonuppgifter registreras manuellt och granskas en första gång vid registreringstillfället. Uppgifter lämnade via SIV granskas till viss del direkt vid inlämningstillfället genom kontrollfrågor i SIV-systemet och via fellistor genererade ur lagersystemet.

Vid mikrogranskning genereras ytterligare granskningslistor ur lagersystemet. Främst kontrolleras stora lagerförändringar och relationen lager i förhållande till omsättning. Slutligen uppskattas (imputeras) värden för de stora företag som trots påminnelse inte har rapporterat in uppgifter vid tidpunkten för beräkning.

Med hjälp av olika prisindex deflateras samtliga insamlade lagervärden till återanskaffningskostnad per den sista aktuella kvartalet. Samma prisindex används även för att beräkna lagerutvecklingen i olika prislägen. När lagervärdena är deflaterade och index för fastprisberäkningar är fastställda så skattas lagerstockarna genom separata beräkningar. Resultatet läses in i ytterligare en beräkningsmodell där stockar och utveckling i olika prislägen presenteras. Därefter makrogranskas resultatet innan det levereras till nationalräkenskaperna.

0.13 Internationell rapportering

Förekommer ej.

0.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

För närvarande pågår ett arbete med att samordna tre viktiga kortperiodiska undersökningar, Konjunkturstatistik för industrin, Omsättningsstatistik för tjänstesektorn och Varuhandelns lager. En samordnad undersökning för

industri- och tjänstesektorn med avseende på bland annat urvalsdesign, estimation och insamlingsvariabel medför att Nationalräkenskaperna (NR) på SCB får ett bättre underlag med högre kvalitet till kvartalsberäkningarna av BNP.

1 Översikt

1.1 Observationsstorheter

Lagerstockar och lagerutveckling avseende handelsvaror fördelat på varugrupperna vid varje kvartalslut.

11. Jordbruks- och odlingsvaror, kemikalier.

12. Papper, skinn, hudar.

13. Järn, stål, metall, skrot.

14. Byggvaror, järnhandelsvaror.

15. Maskiner och övriga insatsvaror.

21. Livsmedel

22. Alkoholhaltiga drycker.

29. Övriga dagligvaror (ej livsmedel).

31. Kläder, skor, väskor.

32. Hemutrustning, inredning, elektronik.

33. Fritidsvaror/Motorcyklar, Släpfordon.

34. Apoteksvaror.

41. Nya person- och lastbilar.

43. Fordonsreservdelar och tillbehör.

44. Bränsle och drivmedel.

80. Begagnade varor.

85. Pågående arbete (endast tjänstesektor)

86. Varulager (endast tjänstesektor)

90. Övriga varor.

1.2 Statistiska målstorheter

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Aktiva företagsenheter i SNI 45-47, 58, 62, 63, 69-74	Motorhandel SNI 45 Fördelat på 17 varugrupper	Lagervärde	Miljoner kronor, Procentuell utveckling
	Partihandel SNI 46 Fördelat på 17	Lagervärde	Miljoner kronor, Procentuell

	varugrupper		utveckling
	Detaljhandel SNI 47 Fördelat på 17 varugrupper	Lagervärde	Miljoner kronor, Procentuell utveckling
	Tjänstesektor SNI 58, 62, 63 Fördelat på 2 varugrupper	Lagervärde	Miljoner kronor, Procentuell utveckling
	Tjänstesektor SNI 69- 74 Fördelat på 2 varugrupper	Lagervärde	Miljoner kronor, Procentuell utveckling

1.3 Utflöden: statistik och mikrodata

Lagerstatistik för varuhandel och tjänstenäring publiceras i Sveriges Statistiska Databaser (SSD) och i ett Statistiskt Meddelande (SM) som är gemensamt med kvartalsstatistiken avseende omsättning. De resultat som publiceras är den procentuella utvecklingen i förhållande till föregående kvartal på 2-siffer SNI-nivå för handelsbranscherna. Mikrodata bevaras i form av databastabeller i Microsoft sql-server.

1.4 Dokumentation och metadata

Övrig dokumentation som finns tillgänglig avseende lagerstatistik för varuhandel och tjänstenäring är:

Beskrivning av statistiken – Översiktlig beskrivning av lagerstatistiken som produkt.

Användarhandledning – Dokumentation för att praktiskt stödja resultatberäkningar.

MetaPlus– Beskrivning av metadata

Rapport kring urvalsförändring 2004 – Utredning kring effekter av urvalsförändringen 2004.

Översynsrapport 1996 – Presentation av produkt och planerade förändringar.

Översynsrapport 2002 – Presentation av produkt och planerade förändringar.

2 Uppgiftsinsamling

2.1 Ram och ramförfarande

Rampopulationen skapas årligen i samband med urvalsförfarandet som sker någon gång i början av mars. Grundinformationen för skapandet av ramen erhålls ur SCB:s företagsdatabas (FDB), Skatteverkets näringsuppgifter (SRU) och SCB:s momsregister. Ramförfarandet inleds med att samtliga företagsenheter (FE) inom branscherna motorhandel (SNI 45), partihandel (SNI 46) och detaljhandel (SNI 47) inom sektorerna icke-finansiella företag (INSEKT 110), statliga affärsverk (INSEKT 120), filialer till icke-finansiella företag (INSEKT 130), hushåll med företagarkomst från rörelse med anställda (INSEKT 611) och hushåll med företagarkomst från rörelse utan anställda (INSEKT 612) selekteras med hjälp av företagsdatabasen. Företagsenheterna kopplas sedan till deras ingående juridiska enheter och via dessa kopplas till företagsenheten hjälpvariabler i form av den juridiska enhetens lagervärde enligt SRU och dess omsättning enligt SCB:s momsregister. För sammansatta enheter ackumuleras lagervärdet och omsättningen för samtliga underliggande juridiska enheter. Ur samtliga FE selekteras sedan de som år t-2 haft ett lagervärde som överstigit minst 1,5 miljoner kronor enligt SRU och de som år t-1 haft en omsättning som överstigit en miljon kronor enligt SCB:s momsregister. Avgränsningen görs mot bakgrund att företag med mindre än 1,5 miljoner i lagervärde antas ha liten variation i lagervärde över året i förhållande till svårigheten och kostnaden för dessa företag att delta i undersökningen. Även företag med över 1,5 miljoner i lager men med under en miljon i omsättning undantas från ramen under samma premisser.

De avgränsningar som görs leder till viss undertäckning, men undertäckningen kompenseras genom att observerade värden räknas upp med en undertäckningskoefficient (se avsnitt 3.1). Även viss övertäckning förekommer till följd av brister i SCB:s företagsdatabas. Framst gäller övertäckningen företag som redan vid skapandet av ramen är felbranschade, nedlagda eller vilande. Förekomsten av sammansatta enheter leder även till övertäckning då det i dessa ingår underliggande juridiska enheter som ej hör hemma inom handelsbranscherna. Dessutom förekommer övertäckning till följd av att de SRU uppgifter som ligger till grund för skapandet av ramen är två år gamla och att en del företag har avvecklat sitt lager mellan SRU och det aktuella referensåret.

Till ramen läggs även företag som är nystartade eller ombildade sedan t-2, och därför har låga lagervärden eller inga lagervärden alls enligt SRU, och som enligt SCB:s momsregister år t-1 har haft en omsättning som ligger i paritet med omsättningen hos företag inom storleksgrupp 3 inom varje redovisningsgrupp. För dessa skapas en variant på hjälpvariabeln SRU lagervärde. Genom att beräkna genomsnittligt lagervärde per krona omsättning inom varje redovisningsgrupp och sedan multiplicera denna kvot med företagets omsättning erhålls en estimerad hjälpvariabel avseende SRU lagervärde.

2.2 Urvalsförfarande

Lagerstatistiken är en urvalsundersökning där urvalet dras enligt ett stratifierat OSU. Stratum skapas för att ge så homogena urvalsgrupper som möjligt genom att alla företagsenheter i rampopulationen grupperas i stratum efter bransch på 2-siffer nivå enligt SNI, varugrupp och lagerstorlek. Ett stratum består således av alla FE tillhörande en viss 2-siffer bransch och som i huvudsak handlar med en viss varugrupp och som har ett lagervärde som enligt SRU ligger över eller under ett visst värde. Ett stratum kan alltså exempelvis utgöras av partihandelsföretag som huvudsakligen handlar med livsmedel och som enligt SRU har ett lager vars värde ligger mellan X miljoner kr och Y miljoner kr.

Inom lagerstatistiken används tre storleksklasser för att sortera företag efter lagervärde. Till storleksklass 3 sorteras de FE som har de högsta SRU lagervärdena inom varje redovisningsgrupp. Den nedre värdegränsen för storleksklass 3 bestäms genom att man undersöker ökningstakten i täckningsgrad för varje företag i storleksgruppen. Med täckningsgrad avses:

$$T_a = \frac{x_a}{X}$$

T_a = Täckningsgrad observationsobjekt a x_a = SRU lager observationsobjekt

X = SRU lager totalt

Det innebär att alla FE i rampopulationen inom varje redovisningsgrupp sorteras efter avtagande SRU lagervärde och sedan beräknas den ackumulerade täckningsgraden successivt för varje FE. Först beräknas hur stor andel av det totala lagret i redovisningsgruppen det största företaget täcker, sedan de två största företagen, de tre största företagen osv. När täckningsgraden för första gången inte ökar med mer än en procent sätts gränsen. Resultatet av detta blir en gräns per redovisningsgrupp med följden att varje redovisningsgrupp får individuella storleksgränser.

I nästa steg bestäms gränserna för storleksklass 1 och storleksklass 2 inom varje redovisningsgrupp. Dessa gränser bestäms med hjälp av cum \sqrt{f} - metoden¹. Denna metod går i huvudsak ut på att hitta gränser för ett givet antal storleksstratum så att variansen för en Horvitz – Thompson estimator minimeras, givet att urvalet allokeras enligt Neymans formel.

Företag inom storleksgrupp 3 totalundersöks och inom övriga storleksgrupper dras ett OSU med hjälp av SAMU, vilket är SCB:s verktyg för att samordna urval mellan olika undersökningar. Uppgifter om utvalda företag samt antalet

¹ Särndal, C.E., Swensson, B. and Wretman, J. (1992): Model Assisted Survey Sampling. New York: Springer-Verlag, section 12.6.

företag i rampopulationen och antal företag i urvalet inom varje stratum laddas i den databas som tillhör lagerstatistiken.

2.3 Mätinstrument

Under undersökningens gång kan företagen meddela förändringar som innebär att de inte längre ska ingå i undersökningen. Företagen statuskodas enligt följande.

1. *Företag som ska svara på enkäten.*
2. *Bransch ingår ej i undersökningen.*
3. *Företag som ej har lager.*
4. *Bortfall som egentligen borde svara.*
5. *Företag överlåtet till företag inom populationen men utanför urvalet.*
6. *Företag överlåtet till företag utanför populationen.*
7. *Företag överlåtet till företag i urvalet.*
8. *Vilande företag.*
9. *Nedlagda företag.*
0. *Specialbehandlade företag.*

Till företag med status 1 skickas vid utgången av aktuellt referenskvartal ett missiv om undersökningen.

Det finns två typer av enkäter för handelsföretagen, en för företag som bör lämna lagervärde specificerat på varugrupp (blankett typ 1) och en för företag som endast behöver lämna totalt lagervärde (blankett typ 2). Tjänsteföretagen får en blankett där de ska fördela lagervärdet på två varugrupper (blankett typ 4). Beroende av vilken typ av enkät som ska skickas till ett företag blankett typ kodas företaget med antingen en etta, tvåa eller fyra.

Företag som får blankett typ 1 ombeds fördela sitt totala lagervärde på varugrupper. Samtliga varugrupper är inte förtryckta utan enbart de varugrupper som är vanligast i den specifika branschen som företaget ligger i. I utgångsläget skickas denna enkät till alla företag inom motorhandel (SNI 45), partihandel (SNI 46) och detaljhandeln (SNI 47).

Företag som får blankett typ 2 ombeds att enbart rapportera det totala värdet av deras lager vid referenskvartalets utgång. Blankett typ 2 skickas efter diskussion till företag som har en uppfattning om företagets totala lagervärde men saknar möjlighet att fördela detta på varugrupper.

Företag som får blankett typ 4 ombeds att fördela sitt lagervärde på varulager samt pågående arbete. Denna enkät skickas ut till alla företag som ligger i tjänstebranscherna.

Vid varje kvartalsslut skickas ett missiv som förklarar syftet med undersökningen, anger sista insändningsdatum, insamlingsförfarande och kontaktpersoner på SCB. Med referensårets första utskick bifogas även ett informationsblad till företag som ska svara på blankett typ 1. I

informationsbladet ges information om undersökningen och varugrupper samt instruktioner om hur fördelningen på varugrupper bör genomföras och vilka typer av varor som bör ingå i varje varugrupp.

Nedan illustreras hur missiv och blankett ser ut:

2011

Lagerstatistik 1:a kvartalet

Syfte

Lagerstatistik för varuhandel ingår i den officiella svenska statistiken och är en del av den statistik som ligger till grund för beräkningen av de svenska nationalräkenskaperna och bruttonationalprodukten (BNP).

De värden som efterfrågas är ert företags totala lagervärde, per den sista de aktuella kvartalen.

Observera att det inte krävs någon inventering för att delta i undersökningen utan det värde som efterfrågas är bokfört lagervärde alternativt en uppskattning av lagervärdet.

Lämna uppgifter

Skicka in efterfrågade uppgifter senast 15 april 2011.
Logga in på www.insamling.scb.se
Ni kan också lämna uppgifterna till vår automatiska telefonsvarare, 020-34 34 52.

Användarid:	<input type="text"/>
Lösenord:	<input type="password"/>

För ytterligare information om undersökningen hänvisas till www.scb.se/statistik/NV/NV0107/_dokument/Instruktioner_och_Information.pdf

Tack på förhand för Er medverkan!

Pernilla Bengtsson
Pernilla Bengtsson
Produktionsansvarig

Anita Norling
Anita Norling
Produktionsansvarig

Var god vänd!

Om uppgiftslämnandet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen (2001:99) om den officiella statistiken. Statistiken regleras även av förordningen (2001:100) om den officiella statistiken och SCBs föreskrifter (SCB-FS 2009:3). Uppgifterna som lämnas skyddas enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid publicering kommer inga enskilda arbetsställen att kunna identifieras. Samråd har skett med Näringslivets Regelaämnd (NNR).

 Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden
www.scb.se

Kontakta oss gärna
Telefon: 019-176270
Fax: 019-176924
E-post: insamling.oms@scb.se
Postadress: DFO/FU 70189 Örebro

Beskrivning av varugrupper

Mer information hittar ni under instruktioner på webben

11. Jordbruks- och odlingsvaror, kemikalier

Innefattar insatsvaror till och varor från jordbruk och odling samt alla former av kemikalier.

12. Papper, skinn, hudar

Innefattar råvaror från pappers- och massaindustri, returpapper, skinn och hudar

13. Järn, stål, metall, skrot

Innefattar metallvaror som säljs till andra företag för vidare bearbetning eller användning i produktion.

14. Byggsvaror, järnhandelsvaror

Innefattar alla typer av varor som används som byggnadsmaterial eller som insatsvaror i olika byggprojekt samt andra varor som är vanliga inom bygg- och järnhandel och som säljs till företag eller direkt till konsument.

15. Maskiner och övriga insatsvaror

Innefattar maskiner, komponenter och övriga insatsvaror som avses användas i produktion/ verksamhet hos kunden. Observera att datorer, kontorsmaskiner, kontorsmöbler etc. redovisas under vgr 32.

21. Livsmedel

Innefattar alla former av livsmedel inklusive hälsokost och färdiglagad mat.

22. Alkoholhaltiga drycker

Innefattar alkoholhaltiga drycker som öl, vin och sprit.

29. Övriga dagligvaror (ej livsmedel)

Innefattar andra dagligvaror än livsmedel.

31. Kläder, skor, väskor

Innefattar kläder (även skyddskläder), skor, väskor och accessoarer.

32. Hemutrustning, inredning, elektronik

Innefattar varor som hemutrustning, heminredning, hem- och kontorselektronik och konst.

33. Fritidsvaror/Motorcyklar, Släpfordon

Innefattar varor som används i samband med fritids och hobby verksamhet inklusive

ur, guld, foto, optik och musik.

34. Apoteksvaror

Innefattar alla former av läkemedel och mediciner.

41. Nya person- och lastbilar

Innefattar nya person- och lastbilar, bussar och liknande fordon.

43. Fordonsreservdelar och tillbehör

Innefattar alla former av delar, reservdelar och tillbehör till personbilar, lastbilar, motorcyklar och liknande fordon.

44. Bränsle och drivmedel

Innefattar drivmedel till fordon och bränsle för uppvärmning av fastigheter och användning som insatsvara inom industrin.

80. Begagnade varor

Innefattar alla former av begagnade varor som exempelvis bilar, motorcyklar, båtar,

entreprenadmaskiner och andra maskiner.

90. Övriga varor

Innefattar eventuella övriga varor som inte passar in under någon av övriga varugrupper.

Om ni anger värden på denna varugrupp, beskriv någonstans på blanketten vilken typ av varor det rör sig om då ni faxar eller postar svaret. Tala in en beskrivning som en kommentar om ni knappar in uppgifterna via tonvalstelefon.

Galler endast första gången ni redovisar värden på denna varugrupp.

Blankett 1:

Här lämnade uppgifter är sekretesskyddade enligt 9 kap 4 § sekretesslagen (SFS 1980:100). Uppgiftsplikt föreligger enligt lagen om den offentliga statistiken (SFS 2001:99). Samråd karsekret med Näringslivets Regelråd (NRF)

LAGERSTATISTIK	Löpnummer
-----------------------	-----------

Inlämnas till SCB

Statistiska Centralbyrån
 DFO/FU 661 Lagerstatistik
 701 89 ÖREBRO

Lagerstatistik för varuhandel

Fyll i telefonring och knappa in det totala värdet av ert företags lager av alla de svaror per den sista aktiva kvartalet. Värdet ska fördelas på varigrupper enligt bilagan "Instruktioner och information". Det rådas lagra i huvudsak ring för att de lita i värdestökilager utan de värden som efterfrågas ärbokfört lager värde alternativt till uppskattning av företags lager värden. Lagervärdet skall inte alltså ligga lager lokaliserat utan för Sveriges gränser, varor som beställts men ej ännu levererats, indirekta skatter som moms och lager för annan räknning. Lager värdet bör även rapporteras med avdrag för inkursus.
 * För beskrivning av varigrupper se bilagan "Instruktioner och information". Kontakta oss om särskilda bilagor.

Nr	Varigrupp*	Kvartal Period	Ande värde i 1 000-tal kronor			
			0			

Hur besvaras enkäten ?

 020 - 34 34 52	Via telefon Om du vill kontakta telefon. Ring 020 - 34 34 52 och knappa in era uppgifter i telefon. Information i svenska går tillväga för ni under telefon samtalet. Kom gärna gärna siffrorna. Möjlighet ges under telefon samtalet. Löpnummer:	 www.insamling.scb.se	Via webben Lämna uppgifterna via webben. Lägga in på www.insamling.scb.se Användarid: Lösenord:
---	---	--	--

Huvudsaklig verksamhet enligt SCB-företagsregistret	Organisation nummer
Om i telefon branschen osäker, skriv in B	
Huvudsakliga verksamheter	

Företagets kontaktperson	I detta ärende erbeträgare (TEXT)	Telefon (riktnr och abonnentnr)	Faxnr
	Besöksadress		
	Uppgiftslämnare (om annan än kontaktperson)	Telefon (riktnr och abonnentnr)	Faxnr
	Besöksadress		

 Blankettuppgivare Statistiska centralbyrån Statistics Sweden Företagen i uppgiftslämnande, DFO/FU 701 89 ÖREBRO	Postadress Kontakt Gruppnr: 019 - 17 62 70 Telefons: 019 - 17 63 24 E-post: insamling.om@scb.se
---	---

2.4 Insamlingsförfarande

I anslutning till varje avslutat kalenderkvartal skickas missiv ut till uppgiftslämnarna. I missivet finns inloggningsuppgifter till webbenkäten (SIV) och uppgifter om vilka varugrupper företaget ska fördela lagervärdet på. I enkäten efterfrågas företagets lagervärde för aktuellt kvartal, i tusentalskronor, fördelat på de varugrupper som företaget handlar med alternativt totalt. Insamlingen sker via webbenkät (SIV), fax, post eller telefon. Sista insändningsdatum är vanligtvis runt den 15:e i månaden efter referenskvartalets slut. Undantag görs vid fjärde kvartalet då sista insändningsdatum är den 25:e i månaden efter referenskvartalets slut. Efter detta datum går en påminnelse tillsammans med en enkät ut till de företag som inte svarat. Efter ytterligare en vecka påbörjas en telefonpåminnelse riktad mot betydande företag som fortfarande inte svarat. Vid insamling av första kvartalet får samtliga företag som inte svarat på undersökningen en telefonpåminnelse.

Inskickade enkäter och telefonuppgifter registreras manuellt och granskas en första gång vid registreringstillfället. Uppgifter lämnade via SIV granskas till viss del direkt vid inlämningstillfället genom kontrollfrågor i SIV-systemet och via fellistor genererade ur lagersystemet. Kontroller för stora lageravvikelse genomförs. Slutligen imputeras värden för de stora företag som trots påminnelse inte har rapporterat in uppgifter vid tidpunkten för beräkning. Vid partiellt bortfall görs imputeringar. Imputeringar görs med hjälp av senast kända lagervärde som sedan multipliceras med utvecklingen för de svarande företagen inom samma branschgrupp, stratum och varugrupp.

De företag inom storleksgrupp 3 och 2 som inte lämnat in lageruppgifter efter påminnelse får ett anmaningsbrev om vitesföreläggande. Vitesföreläggandet går ut när företaget inte lämnat in uppgifterna efter anmaningsbrevet.

2.5 Databeredning

Uppgifter som samlas in via SIV överförs automatiskt till lagerstatistikens databas. Övriga uppgifter registreras manuellt. Vid manuell registrering kodas aktuellt år, aktuellt kvartal, blankettyper, varugrupp, intyp och värde. Manuellt registrerade värden rimlighetskontrolleras mot tidigare lämnade lagervärden vid registreringstillfället. Cirka 30 dagar efter utgången referenskvartal genereras tre typer av granskningslistor ur den applikation som används för produktion av lagerstatistiken. Den första granskningskontrollen rör företag vars lagervärde ökat med en variabel procentenhet. Den andra granskningskontrollen rör företag vars lagervärde har minskat med en variabel procentenhet. Den tredje granskningskontrollen rör företag vars totala lagervärde överstiger en variabel procentandel av deras omsättning. Extremvärden kontrolleras och företag återkontaktas för kontroll. Vid eventuella fel rättas tidigare registrerade värden upp.

Med hjälp av olika prisindex deflateras samtliga insamlade lagervärden till återanskaffningskostnad per den sista aktuella kvartal. Samma prisindex används även för att beräkna lagerutvecklingen i olika prislägen. När lagervärdena är deflaterade och index för fastprisberäkningar är fastställda så

skattas lagerstockarna genom separata beräkningar. Resultatet läses in i ytterligare en beräkningsmodell där stockar och utveckling i olika prislägen presenteras. Därefter makrogranskas resultatet innan det levereras till nationalräkenskaperna.

3 Statistisk bearbetning och redovisning

3.1 Skattningar: antaganden och beräkningsformler

I detta avsnitt redogörs steg för steg för de beräkningar som görs för att beräkna lagerstockar och lagerutveckling. Som utgångspunkt för alla beräkningar används de registrerade lagervärden som företagen rapporterat in och som lagras i tabellen vgrftg i lagerdatabasen.

3.1.1 Skapande av deflatorer

I det inledande steget av resultatberäkningarna skapar man deflatorer för ett antal deflatorgrupper. Deflatorerna skapas för att räkna om de lagervärden som företagen har rapporterat in till återanskaffningskostnad d.v.s. det värde varorna skulle ha om de köpts in på referenskvartalets sista dag. Orsaken till att de inrapporterade lagervärdena deflateras i detta steg är ett antagande om att de uppgifter företagen lämnar är värderat till inköpspris och att inköpen är jämnt fördelade över referenskvartalet.

Deflatorerna tas fram med hjälp av branschprisindex och särskilda Konsumentprisindex (KPI) och Prisindex i producent- och importled (PPI) grupperingar framtagna av prisenheten på SCB. I en separat indexmodell stansas de indexvärden som levererats av prisenheten in. I modellen ligger även uppgifter om lagrets omsättningshastighet för varje specifik deflatorgrupp. Med deflatorgrupp avses en grupp av branscher på 5-siffernivå enligt SNI. Lagret omsättningshastighet beräknas i samband med nytt urval. Omsättningshastigheten baseras på uppgifter ur undersökningen *Företagens ekonomi* och beräknas per branschgrupp enligt (1).

$$Oms.hast = \frac{Månads_omsättning}{Totalt_lager} \quad (1)$$

Resultatet visar på hur många månader en vara lagerhålls i genomsnitt.

Ur indexmodellen genereras sedan en deflator för varje specifik deflatorgrupp. Deflatorerna laddas sedan över i en tabell kallad *deflator* i lagerdatabasen.

3.1.2 Skapande av resultattabell - mikro

Beräkningsproceduren inleds med att en resultattabell avseende aktuellt kvartals mikrodata genereras i lagersystemet genom knappkommandot *tabellkörningar*.

Proceduren för att skapa resultattabellen inleds med ett antal administrativa procedurer som kontrollerar att viktiga processdata finns tillgängliga i aktuella tabeller samt en procedur som tömmer resultattabellen från tidigare resultat.

I nästa steg uppdateras aktuell varugrupp för företag som svarar med blankett typ 2 d.v.s. de som endast rapporterar totalt lager. För företag som ingår i en branschgrupp som förutsätts handla uteslutande med varor inom en varugrupp byts varugrupp 95 (totalt lager) ut mot aktuell branschgrupps primära varugrupp som erhålls ur tabellen *branschren*. För företag i övriga branschgrupper ersätts varugrupp 95 med varugrupp 100 (summa lager).

I nästa steg beräknas antal svarande inom varje stratum och därefter laddas resultattabellen med aktuellt kvartals observerade värden och andra administrativa uppgifter som löpnummer och branschgrupp.

3.1.2.1 Undertäckningskorrigering

Med avsikt att kompensera för den undertäckning som uppstår till följd av att ramen begränsas till att endast innefatta företag som har över en miljon i lager enligt skatteverkets SRU uppgifter, räknas alla observerade värden upp med en undertäckningskoefficient. Undertäckningskoefficienten beräknas enligt (2).

$$T = w * T_{\bar{o}}, \text{ dvs. } w = \frac{T}{T_{\bar{o}}} . \quad (2)$$

T = totalt SRU varulager i populationen. $T_{\bar{o}}$ = totalt SRU varulager i populationen över cut-off.

Undertäckningskoefficienten beräknas i samband med nytt urval och laddas i tabellen branschgrupp.

3.1.2.2 Lagring av resultattabell - mikro

När resultattabellen är skapad ligger den i lagerdatabasen med namnet resultatkv_X. I resultattabellen ingår administrativa uppgifter om uppgiftslämnare och dessutom skapas en post med observationsdata *lager*, en post där *lager* multipliceras med aktuell branschgrupps undertäckningskoefficient *lager_u* och en post där *lager_u* multipliceras med deflator för aktuell branschgrupp *lager_d*.

3.1.3 Skapande av resultattabeller - makro

När resultattabellen är skapad påbörjas skattningen av varje enskild redovisningsgrupps totala lager. I lagerstatistiken används en Horvitz-Thompson (HT) estimator för att skatta totalt lager per redovisningsgrupp enligt följande:

En skattning av t_y ges av

$$\hat{t}_y = \sum_{k \in s} w_k \cdot y_k \quad (3)$$

t_y = totalt lager redovisningsgrupp

där s är urvalet och $w_k = 1 / (\text{sannolikheten att företag } k \text{ kommer med i urvalet})$. Vikten w_k bestäms av vilken urvalsdesign man använder. I lagerstatistiken dras urvalet som ett stratifierat urval med OSU (Obundet Slumpmässigt Urval) inom strata. Detta innebär bl.a. att vikten ges av

$$w_k = \frac{N_h}{n_h} \quad \text{om företag } k \text{ tillhör stratum } h \quad (4)$$

där N_h är storleken på stratum h och n_h är urvalsstorleken i stratum h . Skattningen som ges av (3) och (4) gäller bara under ideala förhållanden, exempelvis då inget bortfall förekommer.

Bortfallskompensation görs genom att imputera värden för icke-svarande företag eller genom att modifiera vikten i (4). Imputering används för företag i den största storleksklassen (storleksklass 3), för ”mindre” företag (storleksklass 1 – 2) ändras istället vikten, w_k , för att kompensera för bortfall.

Bland de ”mindre” företagen (storleksklasserna 1 – 2) används så kallad ”rak uppräknings” inom strata, dvs. vikten i (3) ersätts med vikten

$$w_k = \frac{N_h}{m_h} \quad \text{om företag } k \text{ tillhör stratum } h \quad (5)$$

där m_h är antalet svarande i stratum h . I (2) summeras de viktade värdena i urvalet, s , men vid bortfall summerar man de viktade värdena för de svarande företagen. I ”svarande” ingår även företag som imputerats.

Eftersom alla företag inte lämnar uppgift om lager per varugrupp utan vissa använder blankett typ 2 måste dessa uppgifter portioneras ut på varugrupper enligt proportioner skattade utifrån uppgifter från företag med blankett typ 1.

Varugrupsfördelningen skattas först per stratum över företag som svarar med blankett typ 1 och fördelningen används sedan för att fördela det skattade totala lagret inklusive blankett typ 2 företag.

Bakgrunden till denna fördelning är att företag inom samma redovisningsgruppsstratum förväntas ha i huvudsak samma varugrupsfördelning. Antal företag som lämnar uppgift om lager per varugrupp inom ett redovisningsgruppsstratum förväntas också bli så stort att fördelningen kan skattas med hygglig precision. Vid skattning av fördelningen används uppgift om lager per varugrupp (y), dvs. utan någon korrigering.

Skattningen av lagrets fördelning över varugrupper (vgr) inom branschgrupp (bg),

$p_{y(bg,vgr)}^{(bl_1)}$, ges av:

$$\hat{p}_{y(bg,vgr)}^{(bl_1)} = \left(\frac{\sum_{k \in S(bg,vgr)} w_k \cdot y_k}{\sum_{k \in S(bg)} w_k \cdot y_k} \right) \quad (6)$$

Skattningen av totalt lager per (*bg*) och (*vgr*), $t_{y'(bg,vgr)}^{(bl_1,bl_2)}$, ges av:

$$\hat{t}_{y'(bg,vgr)}^{(bl_1,bl_2)} = \hat{t}_{y'(bg)}^{(bl_1,bl_2)} \cdot \hat{p}_{y(bg,vgr)}^{(bl_1)} \quad (7)$$

Resultatet läses in i ett separat excelfil kallad *Grundtabell*. Grundtabell är kopplad till excelfilen Stockkv och i Stockkv läses resultatet in d v s total lagerstock fördelad på branschgrupper samt medelfel för varje post. I filen Stockkv beräknas sedan värdet av stockarna i prislägena aktuellt kvartals mittpris och föregående års priser (t-1). Filen Stockkv är kopplad till filen Utvkv. I filen Utvkv beräknas stockarnas utveckling mot föregående kvartal. Resultatet presenteras i miljoner kronor och i procent.

3.2 Redovisningsförfaranden

Resultatet av den kortperiodiska lagerstatistiken för varuhandel och tjänstenärings offentliggörs i SSD samt i ett SM på tvåsiffer SNI för motor-, parti- och detaljhandeln. Resultatet på finare nivå skickas idag enbart till nationalräkenskaperna och då i form av excelfiler som är exakta kopior på filerna Stockkv och Utvkv. Resultatet vidarebefordras sedan från nationalräkenskaperna till Finansdepartementet och till Konjunkturinstitutet.

4 Slutliga observationsregister

4.1 Produktionsversioner

I det här dokumentet (SCBDOK) har framtagningen av nedanstående slutliga observationsregister beskrivits.

Register	Inrikeshandel
Registervariant	Lager
Registerversion	2013

Fortsatt dokumentation, av registrens detaljerade innehåll, finns på SCB:s webbplats. Där beskrivs alla variabler och värdemängder m.m.

Dokumentationen hittar du här: <https://www.h2.scb.se/metadata> . Klicka dig fram med hjälp av namnen på Register, Registervariant och Registerversion som är angivna i ovanstående tabell.

4.2 Arkiveringsversioner

4.3 Erfarenheter från senaste undersökningsomgången